SENIOŘI A PODVODY

Report z výzkumu

Září 2026

Nadace Vodafone

Ipsos

POZADÍ A CÍLE VÝZKUMU

Pozadí

V souvislosti s mezinárodním dnem seniorů 1. října připravuje Vodafone tematickou komunikaci zaměřenou na reakce starších občanů na podvody a jejich povědomí o nejčastějších technikách a tricích podvodníků.

Data z marketingového výzkumu Vodafonu pomůžou otevřít potřebná témata, definovat oblasti, kde jsou senioři obzvláště ohrožení, a představit možnosti obrany a edukace

Cíle

- Cílem projektu je zmapovat, nakolik si Češi ve věku 60-80 let věří ve schopnosti rozpoznat podvody a jak by se zachovali v konkrétních rizikových situacích.

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

KLÍČOVÉ INSIGHTY

- ✓ 46 % seniorů si věří, že pokud jim přijde podezřelá zpráva nebo telefonát s nějakou žádostí nebo nabídkou, většinou poznají, pokud je něco v nepořádku. Tvrdí to 55 % mužů a 40 % žen mezi 60 a 80 lety věku. Jen 5 % připouští, že by mohli podvodníkovi naletět.
- ✓ Češi ve věku 60-80 let si spojují podvody s širokým spektrem situací, od falešných bankéřů, přes nabídky výhodných investic či dárků až po vydávání se za příbuzné či policisty.
- ✓ Jako varovné signály slouží především vytváření nátlaku a snaha získat citlivé údaje či peníze. 90 % seniorů rozpozná největší varovný signál podvodu, naléhavost („Musíte jednat hned, jinak přijdete o peníze.“).
- ✓ Pro 16 % seniorů jsou primárním zdrojem pomoci a rady při nejistotě jejich příbuzní, jen pro 2 % jejich přátelé. 18 % by se při podezření obrátilo na policii, 16 % na banku. Celých 40 % seniorů by se ale nikomu nesvěřilo a situaci by řešili sami.
- ✓ Za citlivé údaje, které by běžně nesdělovali po telefonu nebo někomu neposílali, považuje 84 % seniorů heslo do internetového bankovnictví nebo PIN kód ke kartě. Rodné číslo, kód z SMS od banky či číslo platební karty už by neposlalo jen 65 – 69 % dotázaných, fotku občanského průkazu jen 51 %. 4 % seniorů připouští, že by záleželo na tom, kdo by od nich tento údaj žádal.
- ✓ Jen 5 % seniorů by při podezřelém telefonátu z banky pokračovalo v hovoru, další 2 % to nevylučují, pokud by bankéř působil přesvědčivě. Naopak 84 % by zavěsilo a zavolalo pro ověření na známé číslo do své banky.
- ✓ E-shop s podezřele výhodnou nabídkou by si 49 % seniorů nejprve sami nebo s pomocí rodiny ověřilo. 32 % by zde raději nenakoupilo. 19 % nákup připouští (primárně na dobírku).
- ✓ 59 % seniorů by telefonát o nehodě vnuka nejprve telefonicky ověřilo u rodiny. 26 % by volalo policii, 6 % připouští, že by mohlo uvěřit.
- ✓ 38 % seniorů se obává, že nerozpoznají podvodný hlas nebo video vytvořené umělou inteligencí. 26 % o takovémto druhu podvodů zatím ani neslyšelo.

Téměř 1/2 seniorů si věří, že dokáží rozpoznat podezřelé zprávy, hovory či nabídky. Sebevědomější jsou muži a lidé mezi 60 a 69 lety. 5 % si není jisto a připouští, že by mohli podvodníkovi uvěřit.

NAKOLIK SI VĚŘÍ, ŽE ROZPOZNAJÍ PODEZŘELOU ZPRÁVU, ŽÁDOST NEBO NABÍDKU (%)?

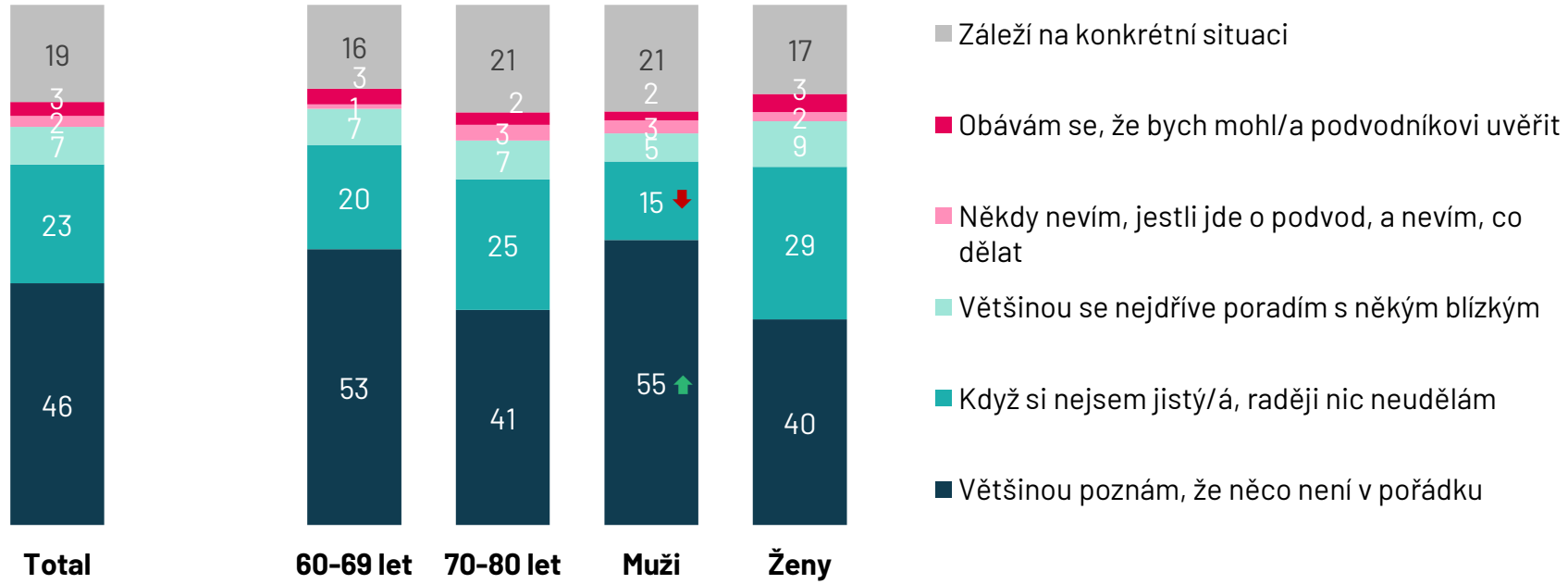

Otázka: *Q1. Která věta podle Vás nejlépe vystihuje Vaše chování, když Vám přijde podezřelá zpráva nebo Vám zavolá neznámý člověk s nějakou žádostí nebo nabídkou?*
Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*
Interpretace: ⬆⬇ *signifikantně vyšší/nižší oproti celkovému vzorku na 95% hladině významnosti*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

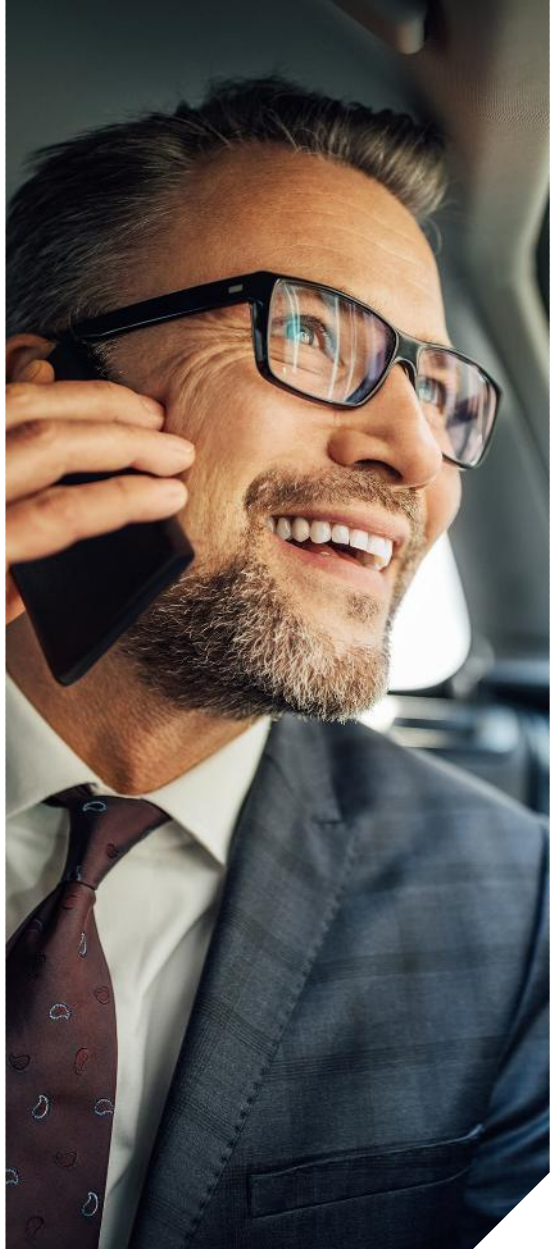

6 z 10 seniorů si je vědomo, že se podvodníci mohou vydávat za nejrůznější osoby nebo nabízet investice či dárky.

KDO MŮŽE NEJČASTĚJI ZAVOLAT NEBO NAPSAT S CÍLEM PŘIPRAVIT SENIORY O PENÍZE? (%)

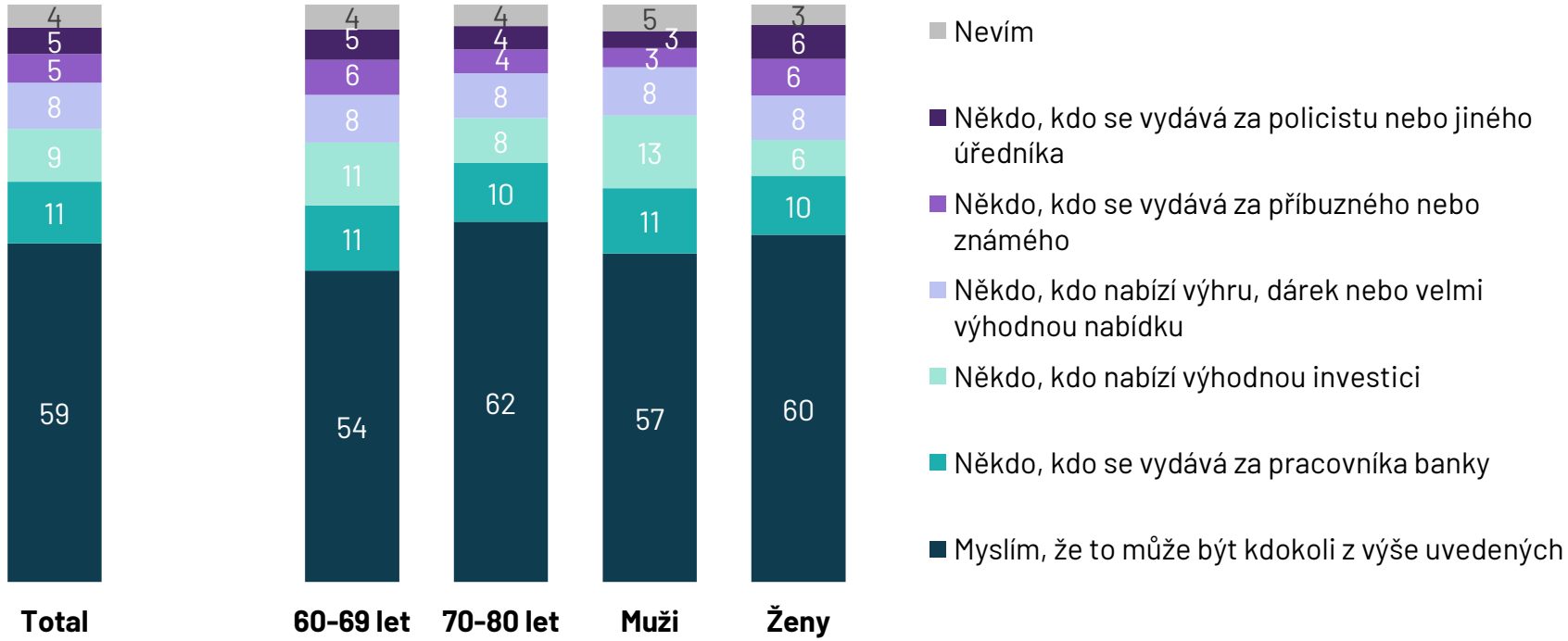

Otázka: *Q2. Kdo Vám podle Vás může nejčastěji zavolat nebo napsat s cílem připravit Vás o peníze?*
Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*
Interpretace: *Žádné signifikantní rozdíly mezi podskupinami a celkovým vzorkem*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

Vytváření nátlaku a snaha získat citlivé údaje či peníze jsou podle seniorů nejčastějšími indikátory podezřelých hovorů či zpráv. Při nejistotě by se 34 % seniorů obrátilo primárně na instituce, 18 % na své blízké, ale plných 40 % by se nikomu nesvěřilo a snažilo se situaci vyřešit samostatně.

CO BY MĚLO UPOZORNIT NA NEDŮVĚRYHODNÝ TELEFONÁT NEBO ZPRÁVU? (%)

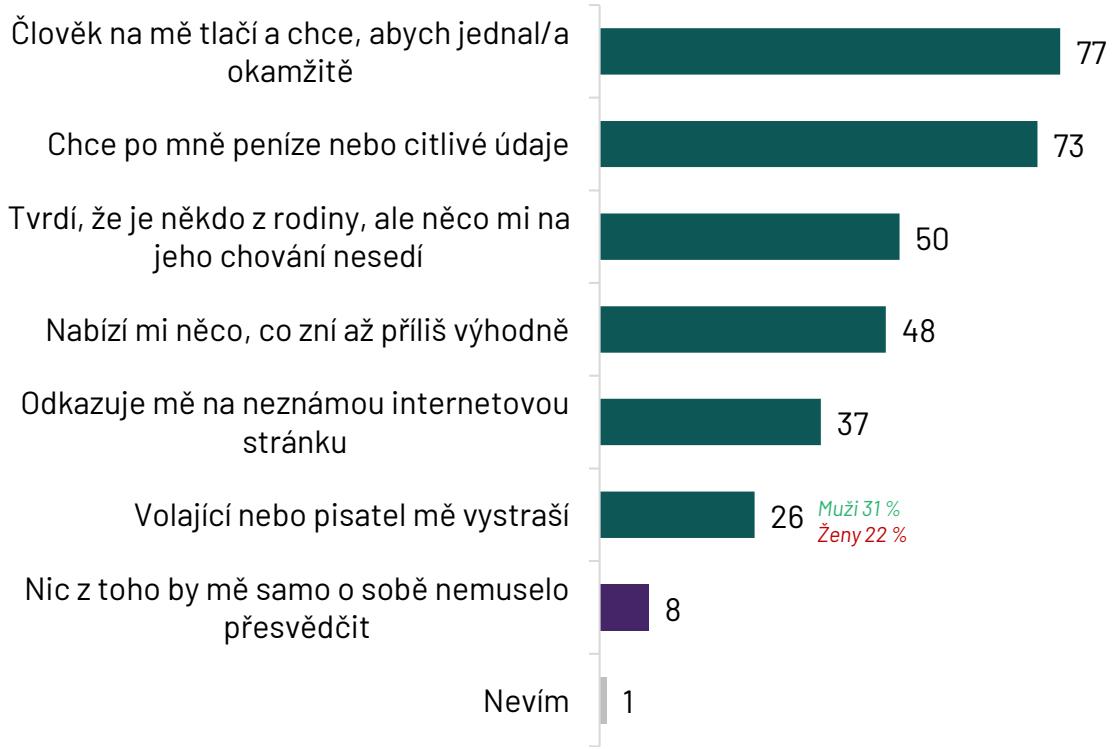

NA KOHO BY SE NEJSPÍŠ OBRÁTILI O RADU NEBO POMOC? (%)

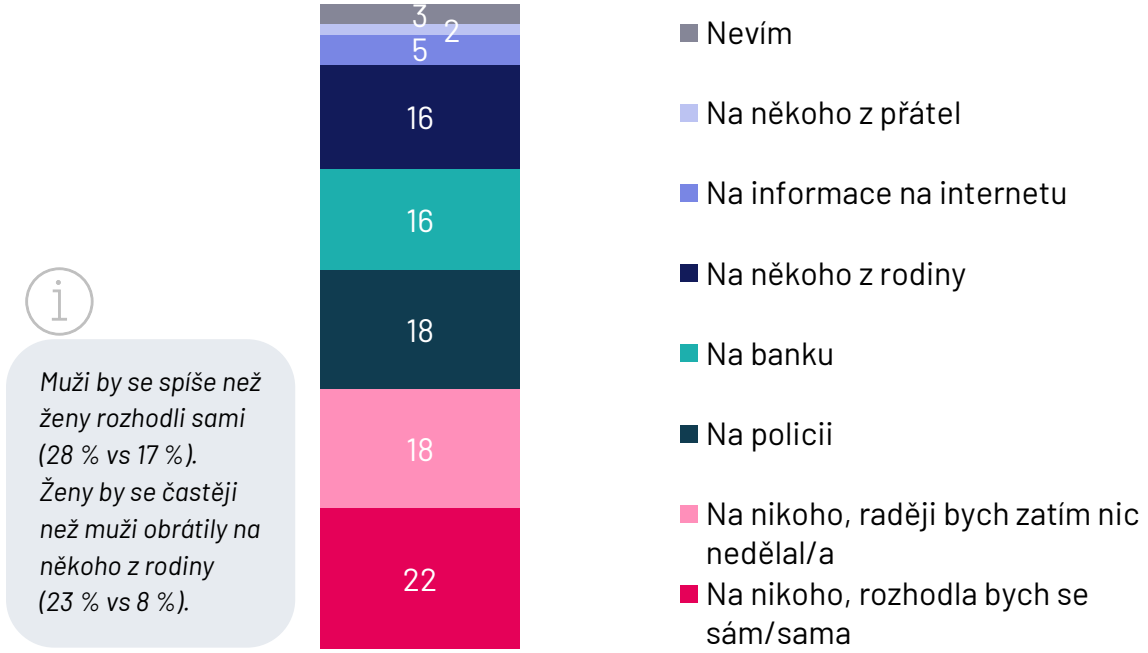

Muži by se spíše než ženy rozhodli sami (28 % vs 17 %). Ženy by se častěji než muži obrátily na někoho z rodiny (23 % vs 8 %).

Otázka: *Q7. Co by Vás mohlo upozornit, že telefonát nebo zpráva nemusí být důvěryhodná?, Q9. Kdybyste si nebyl/a jistý/á, zda je telefonát, SMS nebo e-mail pravý, na koho byste se nejspíš obrátil/a o radu nebo pomoc?*
Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*
Interpretace: *muži ženy signifikantně vyšší/nižší oproti celkovému vzorku na 95% hladině významnosti*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

Více než 8 z 10 seniorů by neposlalo či nesdělovalo své heslo do IB nebo PIN ke kartě. V případě čísla karty, RČ nebo kódu z SMS už ale tak striktní nejsou. Snaha volajícího vyvolat nátlak a strach by jednoznačně indikovala podezření na možný podvod.

KTERÁ VĚTA BY MĚLA NEJVÍCE UPOZORNIT NA MOŽNÝ PODVOD? (%)

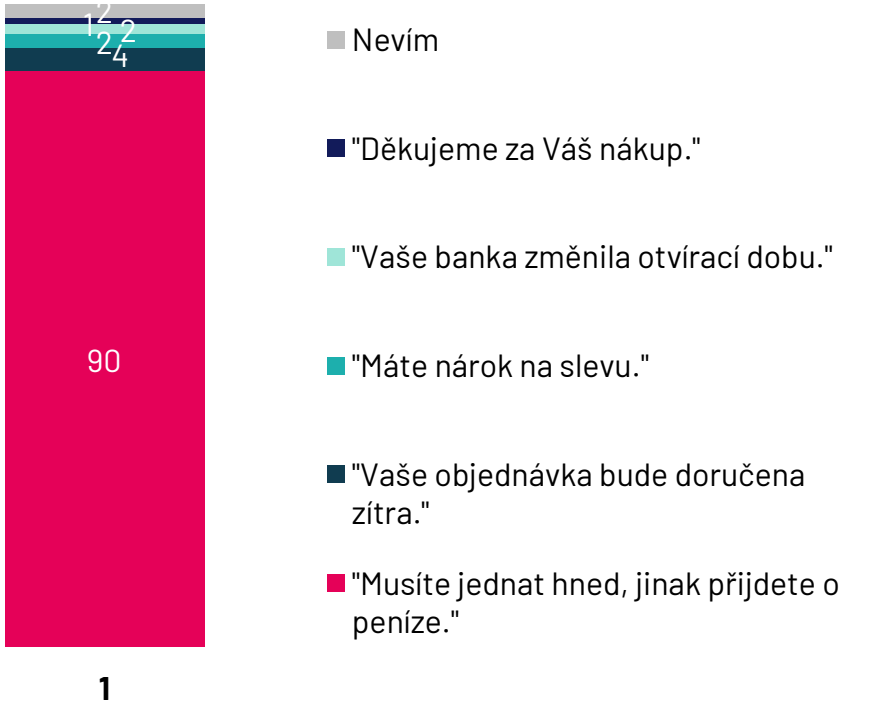

Muži by častěji než ženy neposlali své heslo do IB (88 % vs 81 %).

CO BY BĚŽNĚ NEPOSÍLALI ANI TELEFONICKY NESDĚLOVALI? (%)

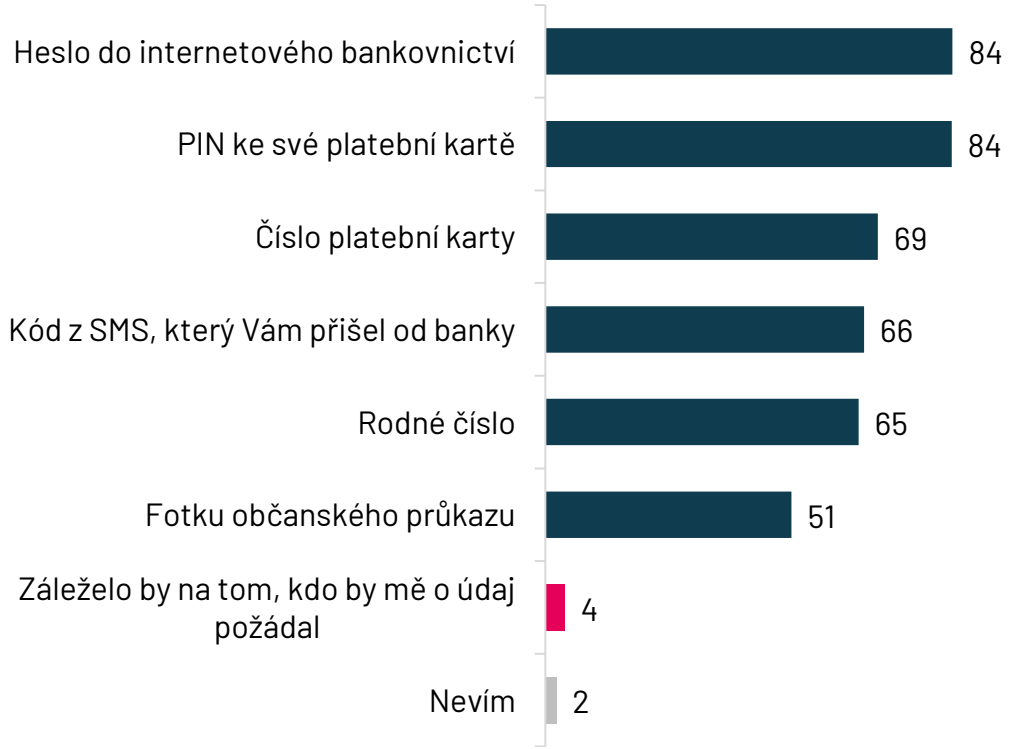

Otázka: *Q4. Která z těchto vět by Vás měla nejvíce upozornit, že může jít o podvod?, Q5. Co byste nikomu běžně neposílal/a ani po telefonu nesděloval/a?*
Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*
Interpretace: *muži ženy signifikantně vyšší/nižší oproti celkovému vzorku na 95% hladině významnosti*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

Při podezřelém hovoru z banky naprostá většina seniorů zbystří a v hovoru nebude pokračovat. Jen 7 % připouští, že by možná v hovoru pokračovalo. U podezřele výhodných nabídek nákupů je míra ostražitosti nižší, jen 32 % by rozhodně nenakoupilo.

JAK BY REAGOVALI NA PODEZŘELÝ HOVOR Z BANKY? (%)

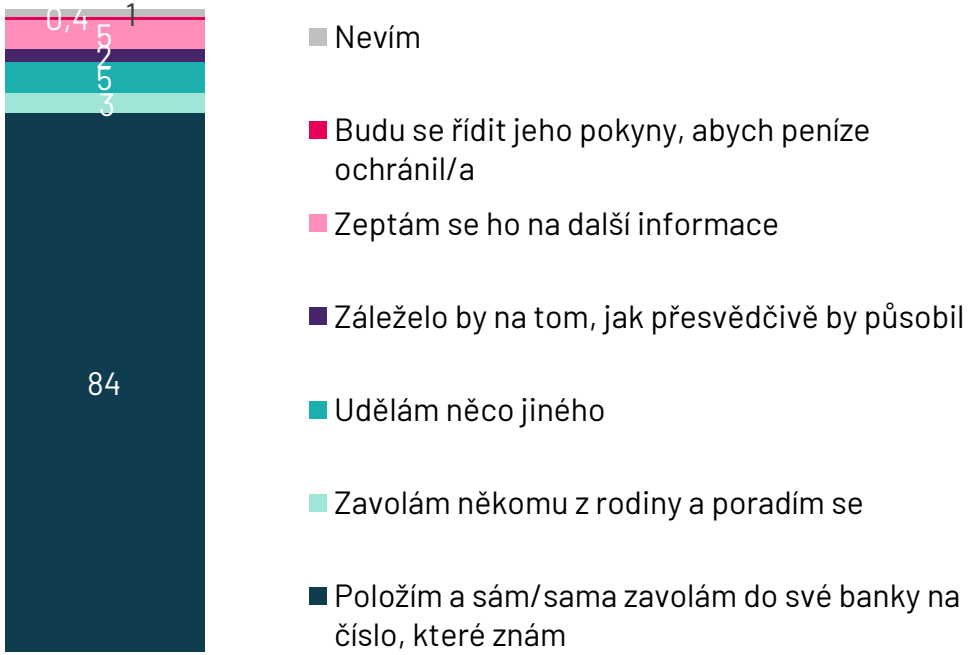

JAK BY REAGOVALI NA PODEZŘELE VÝHODNOU NABÍDKU? (%)

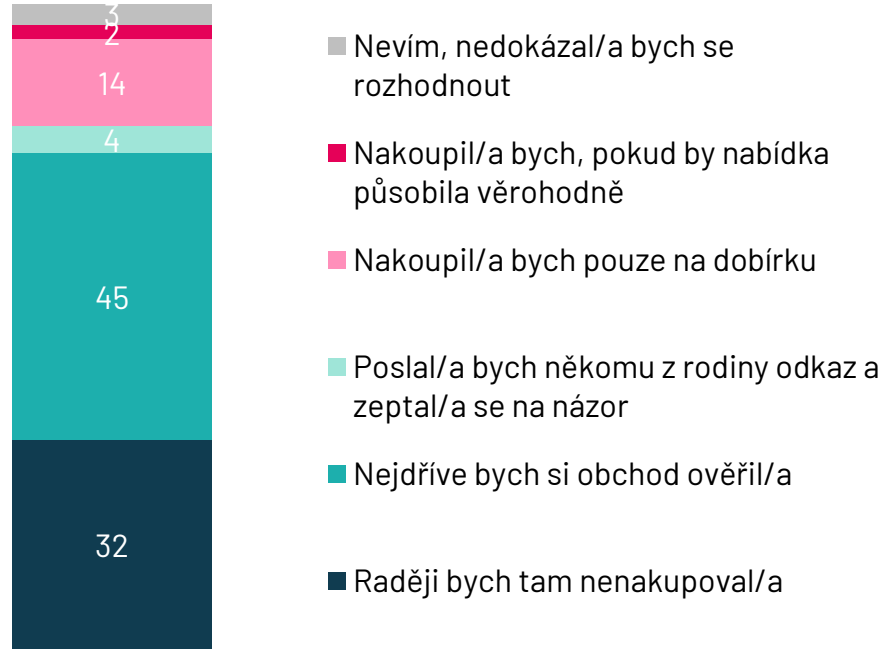

Ženy by častěji než muži raději nenakoupily (37 % vs 27 %).

Otázka: *Q3. Představte si, že Vám zavolá člověk, který tvrdí, že pracuje ve Vaší bance. Řekne Vám, že někdo právě vybírá peníze z Vašeho účtu a že musíte jednat okamžitě. Co uděláte jako první?, Q6. Na internetu najdete nabídku zboží za polovinu běžné ceny. Obchod neznáte. Co byste pravděpodobně udělal/a?*

Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*

Interpretace: *muži ženy signifikantně vyšší/nižší oproti celkovému vzorku na 95% hladině významnosti*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

Na telefonát o nehodě vnuka by 6 z 10 seniorů reagovalo telefonickým ověřením u rodiny, 1/4 by volala policii, jen 6 % připouští, že by mohlo uvěřit.

JAK BY REAGOVALI NA HOVOR O NEHODĚ VNUKA? (%)

"Váš vnuk měl nehodu. Potřebuje okamžitě poslat peníze a nesmíte nikomu volat."

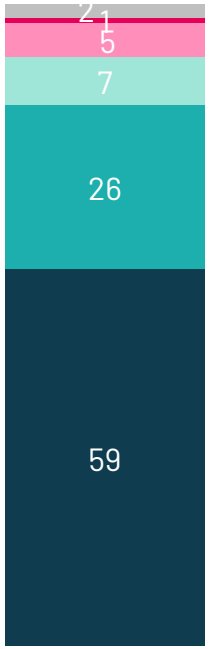

- Nevím
- Peníze bych poslal/a, protože jde o naléhavou situaci
- Zeptal/a bych se volajícího na další podrobnosti
- Udělal/a bych něco jiného
- Zavolal/a bych policii
- Zavolal/a bych vnukovi nebo někomu z rodiny a ověřil/a si, co se stalo

Otázka: *Q8. Představte si, že Vám někdo zavolá a řekne: "Váš vnuk měl nehodu. Potřebuje okamžitě poslat peníze a nesmíte nikomu volat." Co byste pravděpodobně udělal/a?*

Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*

Interpretace: *Žádné signifikantní rozdíly mezi podskupinami a celkovým vzorkem*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

S podvody využívajícími hlas nebo video generované AI se zatím 1/4 seniorů nesetkala (spíše ženy). 1/3 si věří, že by takový podvod odhalila, zatímco 38 % připouští, že by mohli uvěřit.

JAK BY REAGOVALI NA AI-GENEROVANÝ HLAS, VIDEO NEBO VIDEOHOVOR OSOBY, KTEROU ZNAJÍ? (%)

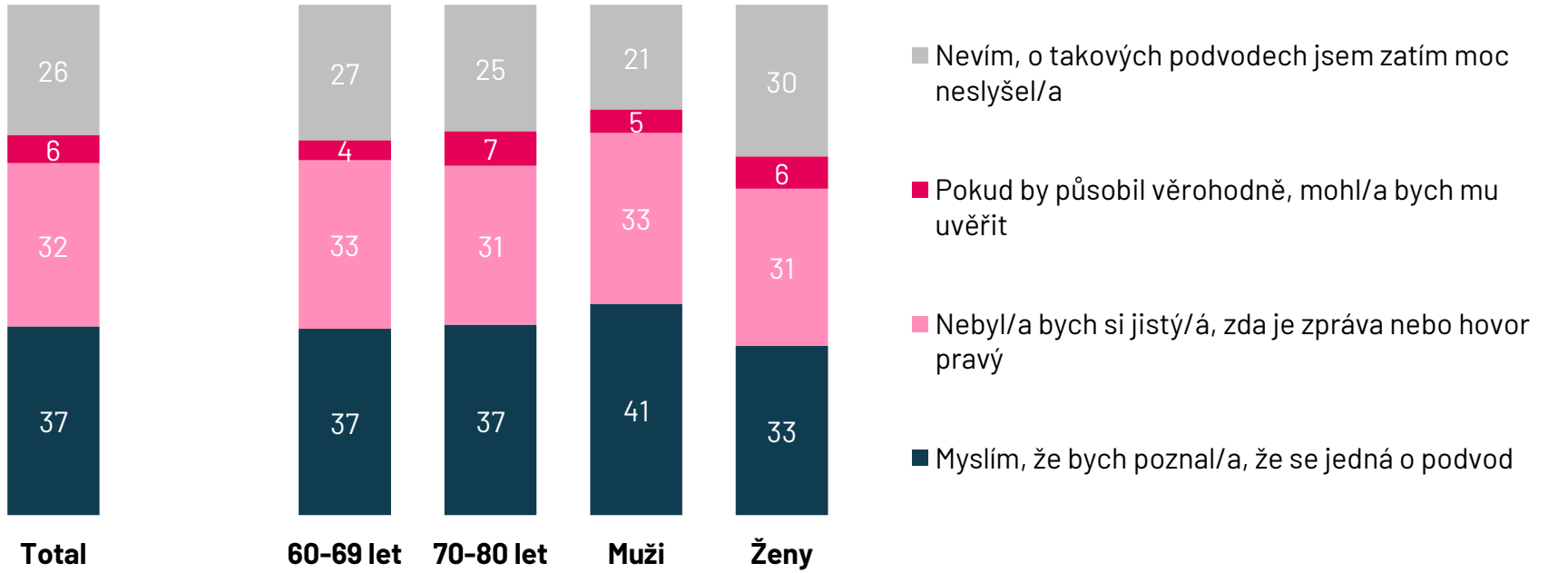

Otázka: *Q10. V poslední době se objevují podvody, při kterých může být pomocí umělé inteligence vytvořen hlas, video nebo videohovor osoby, kterou znáte (např. člena rodiny, známého nebo pracovníka banky). Jak si myslíte, že byste v takové situaci reagoval/a?*

Báze: *Lidé ve věku 60-80 let (N = 525), z toho 60-69 let (N=230) a 70-80 let (N=295), muži (N=239), ženy (N=286)*

Interpretace: *Žádné signifikantní rozdíly mezi podskupinami a celkovým vzorkem*

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos

KONTAKTY

Tereza Horáková

Associate Director
Ipsos BHT&CRE

tereza.horakova@ipsos.com
GSM: +420 725 802 698

Ondřej Zajíc

Research Executive
Ipsos BHT&CRE

ondrej.zajic@ipsos.com
GSM: +420 724 393 568

Na Příkopě 22, Slovanský dům, 110 00, Praha 1

www.ipsos.cz www.ipsos.com

@ipsoscz @ipsosczechrepublic @ipsos-czech-republic ipsos.cz

DESIGN STUDIE

Metoda sběru dat

Computer Assisted Self-Interviews
Online strukturované rozhovory

Dotazník

Délka dotazníku 5 minut

Velikost vzorku

Total 525 respondentů
z toho 230 ve věku 60-69 let
a 295 ve věku 70-80 let

Zkoumaná témata

Sebevědomí v rozpoznání podvodu
Reakce na různé modelové situace
Povědomí o AI-generated podvodech

Cílová skupina

60-80 let
Mix pohlaví, věků a regionů

Výstupy

Finální report v PPT
Tabulky

Země

Česká republika
14 krajů

Sběr dat

Sběr dat realizovaný v období
14. – 17. 10. 2026

© Ipsos | Public

Nadace Vodafone Ipsos